

DELIBERATIVE *Café*

Un consiliu cetățenesc ușor de organizat

Marcin Gerwin

DELIBERATIVE CAFÉ

Cuprins

Introducere	2
Primii pași	3
Alegerea subiectului	5
Determinarea componenței ideale a consiliului cetățenesc	8
Cine poate deveni membru al consiliului cetățenesc?	10
Invitarea experților și a terțelor părți	11
Trimiterea invitațiilor	14
A doua tragere la sorți	19
Alegerea facilitatorilor	23
Începutul primei întâlniri	23
Partea educațională	26
Partea deliberativă	28
Metoda de vot	31
Elaborarea recomandărilor finale	33
Salutare, aventură!	36

Design de copertă: Ewelina Rivillo

Center for Blue Democracy

bluedemocracy.pl

Iunie 2023

Introducere

Organizarea unui consiliu cetățenesc este simplă dacă aveți instrucțiuni adecvate. Conceperea întregului proiect de la zero este o cu totul altă poveste. Atunci când cineva tocmai își începe aventura cu democrația deliberativă, poate beneficia de un model gata pregătit pentru un consiliu cetățenesc, care a fost pregătit dinainte – este suficient să apăsați „Play” și puteți efectua întregul proces pas cu pas, folosind o formulă gata pregătită, cum ar fi să urmați o rețetă de preparare a unui tort dintr-o carte de bucate.

Deliberative Café este un astfel de model gata pregătit, care permite crearea cu succes a unui consiliu cetățenesc, al cărui scop este să dezvolte soluții în legătură cu subiecte relativ specifice (cu o sferă de aplicabilitate limitată)– discuția pe tema unui astfel de subiect ar trebui să fie posibilă în timpul unei întâlniri, maxim două, care durează o zi întreagă. Acest text constituie un ghid practic pentru persoanele care sunt interesate de organizarea unei Deliberative Café. Este destinat atât coordonatorilor, cât și persoanelor din primărie care doresc să cunoască detaliile acestui proces.

Deliberative Café este o soluție pentru consiliile cetățenești la nivel local, în special la nivel de oraș. În varianta inițială au loc trei întâlniri – una educațională și două deliberative, în cadrul cărora sunt elaborate recomandări, adică decizii pe o anumită temă. Consiliul cetățenesc de la Deliberative Café este format din 36 de persoane. Ele sunt, desigur, selectate aleatoriu ținând cont de criteriile demografice pentru a crea un oraș în miniatură.

Scopul Deliberative Café este de a prezenta propuneri de soluții care sunt recomandate din perspectiva locuitorilor, pentru ca primăria să ia decizii mai bune și mai pertinente. Prin urmare, nu este o soluție în care locuitorii iau decizii finale, ca în varianta „completă” a consiliilor cetățenești pe care le organizăm. Este vorba despre prezentarea unor propuneri de soluții care pot fi sau nu luate în considerare de către primărie. Deliberative Café este, așadar, o formă de consultare a publicului. În mod ideal, primăria își va prezenta poziția cu privire la implementarea recomandărilor individuale în termen de trei luni de la primirea acestora. Cu toate acestea, garantarea implementării lor nu este necesară. În opinia mea, acest aspect este important, deoarece se elimină presiunea legată de așteptările privind implementarea recomandărilor. Ele pot fi sau nu puse în aplicare.

Deliberative Café este prin definiție o versiune simplificată a unui consiliu cetățenesc. În ciuda acestui fapt, conține multe soluții care permit obținerea unor recomandări finale de înaltă calitate. O trăsătură caracteristică a soluției Deliberative Café este timpul prelungit pentru discuții cu experți și reprezentanții părților într-o atmosferă informală, în grupuri mici. Scopul acestui lucru este de a discuta mai detaliat opiniile experților și părților la discuție.

La fel ca în versiunea „completă” a consiliului, Deliberative Café are propriile sale regulamente, care includ proceduri detaliate și reguli de organizare. Formula Deliberative Café include o mare parte din cele 24 de standarde de bază pentru organizarea consiliilor cetățenești pe care le folosim drept Center for Blue Democracy.

Pentru Deliberative Café a fost pregătit nu doar un regulament, ci și un program de întâlniri și agendele acestora. Deci puteți vedea imediat cum va funcționa întregul proces. Cunoscând dinainte dimensiunea consiliului și agenda întâlnirilor, puteți pregăti cu ușurință un buget. Iar costurile nu sunt mari. De asemenea, una dintre ipotezele aplicate la conceperea proiectului Deliberative Café este faptul că organizarea consiliului cetățenesc în această formulă ar trebui să fie convenabilă din punct de vedere financiar.

Atunci când organizați în cadrul Deliberative Café, puteți folosi atât termenul de „consiliu cetățenesc”, cât și „Deliberative Café”, în funcție de nevoi și de situație. Deliberative Café este pur și simplu o formă de organizare a unui consiliu cetățenesc. Eficientă și agreabilă de organizat. Întregul proces a fost conceput pentru a fi captivant și satisfăcător pentru toți participanții.

Deliberarea în sensul „Deliberative Café” înseamnă o discuție în care participanții își împărtășesc gândurile, ideile și ceea ce simt despre un anumit subiect.

Primii pași

Cu ce să începeți? La început, trebuie să decideți să organizați o Deliberative Café. Această decizie poate fi luată atât de primar, cât și de consiliul local, în funcție de reglementările locale. Pe de altă parte, și locuitorii sau organizațiile neguvernamentale pot aborda consilierii sau primarul cu ideea de a organiza o Deliberative Café. Dacă consiliile cetățenești reprezintă o noutate în orașul dvs., atunci puteți începe prin a organiza o scurtă prezentare introductivă despre acestea pentru ca primarul, funcționarii și consilierii să se familiarizeze cu ideea de democrație

deliberativă. Se poate organiza și o prezentare privind consiliile cetățenești pentru locuitori.

În momentul în care primarul sau consiliul orașenesc decid că vor să organizeze o Deliberative Café în orașul nostru, atunci trebuie făcute următoarele lucruri. Primul este alegerea subiectului pentru consiliul cetățenesc. Următorul pas va fi estimarea bugetului și selectarea echipei de coordonare. La Deliberative Café este important principiul independenței și imparțialității echipei de coordonare, ceea ce înseamnă că de organizarea consiliului cetățenesc se ocupă persoane din afara primăriei. Acest lucru are drept scop asigurarea credibilității procesului. La Deliberative Café, primăria se poate implica totuși în unele pregătiri, care vor fi prezentate în continuare.

Selectarea echipei de coordonare este un aspect esențial pentru calitatea întregului proces. Pentru a desfășura o Deliberative Café la un nivel înalt, sunt necesare competențe adecvate. Și nu este vorba despre cunoașterea democrației deliberative, pentru că asta se poate învăța rapid, ci despre abilități interpersonale, despre sentimente bune pentru democrație.

Dacă într-un anumit oraș se organizează pentru prima dată un consiliu cetățenesc, atunci merită să invitați oameni dintr-o altă regiune a țării sau din străinătate care au experiență în democrația deliberativă ca echipă de îndrumare (eng. *guiding team*). Rolul acestei echipe va fi să pregătească cadrul general al procesului, să ajute la selectarea echipei locale de coordonare, să desfășoare cursuri de instruire pentru echipa de coordonare și funcționari și să ofere sprijin în activitățile curente.

Atunci când se organizează o Deliberative Café, nu este necesar să se acorde întregul buget organizației sau companiei care acționează ca echipă de coordonare. Comanda din partea orașului se poate referi așadar la angajarea a două persoane al căror rol va fi acela de a conduce un consiliu cetățenesc sub forma unei Deliberative Café. Gama detaliată de sarcini este inclusă în regulament și poate fi pur și simplu copiată de acolo. În cazul în care acesta este primul consiliu cetățenesc din oraș, vă recomand ca în această etapă să fie prezentă o echipă de conducere. Alegerea unei echipe de coordonare seamănă puțin cu alegerea jucătorilor pentru echipa națională de fotbal. Pentru a alege bine, trebuie să cunoașteți foarte bine jocul, să aveți o viziune pentru echipă și ceea ce doriți să obțineți. De aceea, jucătorii pentru echipa națională sunt selectați de un antrenor care are experiența și aptitudinile corespunzătoare.

Atunci când vă decideți cu privire la persoanele pentru echipa de coordonare, aș acorda atenție unor caracteristici precum: claritatea minții, empatie, amabilitate, ușurință în comunicare și exprimare a gândurilor, abilități organizatorice. Orice alte informații despre modul în care este organizat un consiliu cetățenesc urmează să fie prezentate în timpul instruirii. Prin urmare, nu sunt necesare studii în științe politice sau sociologie pentru a îndruma bine un consiliu cetățenesc, dar coordonatorii trebuie să aibă abilități organizatorice și să le placă oamenii.

Alegerea subiectului

Un subiect bine ales pentru un consiliu cetățenesc este punctul de plecare pentru succesul întregului proiect. Democrația deliberativă funcționează deoarece procesul începe cu partea educațională, în care participanții află despre problema în cauză și soluțiile posibile, apoi trec la discutarea soluțiilor în partea deliberativă. Toate acestea necesită timp. Se poate presupune că pentru multe persoane care vor fi selectate pentru consiliul cetățenesc, subiectul va fi nou, cel puțin în unele aspecte. Prin urmare, vor avea nevoie de timp să asimileze noile cunoștințe, să se gândească la ele pentru a formula în sfârșit o recomandare ca fiind cea mai bună soluție.

Deliberative Café, în varianta sa de bază, are o zi dedicată părții educaționale, care poate fi completată cu texte scurte de la opt experți suplimentari. Așadar, acesta este primul lucru de luat în considerare atunci când alegeți un subiect – este posibil să prezentați subiectul satisfăcător în timpul alocat acestuia? Dacă trebuie să extindeți partea educațională cu câteva prezentări suplimentare, puteți adăuga încă o zi educațională, dar atunci veți ajunge la timpul maxim alocat.

Pentru a verifica dacă subiectul poate fi dezbătut în timpul care este alocat pentru partea educațională, puteți nota elementele care alcătuiesc subiectul, la fel cum ați crea o programă școlară. Ce trebuie transmis pentru ca membrii consiliului cetățenesc să afle toate aspectele unui anumit caz, care sunt necesare pentru a lua o decizie? Ce aspecte ar trebui abordate?

Cu toate acestea, domeniul subiectului este doar unul dintre câteva aspecte care merită luate în considerare. De asemenea, este esențial să știți în ce măsură un anumit subiect este important și atractiv pentru locuitori? Cu alte cuvinte, cât de mari sunt șansele ca cetățenii să răspundă pozitiv la invitația de a participa la consiliul cetățenesc, pentru că subiectul propus îi interesează?

În general, un consiliu cetățenesc se poate axa pe orice temă care intră în competența orașului. Aici poate apărea o întrebare: Dar cum rămâne cu chestiunile „pur tehnice”? Depinde care este domeniul lor și ce înseamnă „pur tehnic”? Uneori se poate întâmpla ca problemele legate de tehnologie să provoace controverse în societate. Aceasta poate fi, de exemplu, fracturarea hidraulică pentru extragerea gazelor de șist, alimentele modificate genetic sau construcția de centrale nucleare. Organizarea unui consiliu cetățenesc de dezbatere pentru fiecare dintre aceste subiecte este posibilă, deși în cazul acestor subiecte specifice, versiunea integrală va fi mai bună datorită complexității lor. De fapt, factorul determinant nu este faptul dacă subiectul este de natură tehnică sau nu, ci dacă este posibil să se furnizeze consiliului cetățenesc cunoștințele necesare în partea educațională. Dacă explorarea subiectului necesită câțiva ani de studiu, atunci subiectul este exclus. Sau, cu alte cuvinte, proiectarea unui avion ca parte a unui consiliu cetățenesc este prea mult. Dar luarea deciziei privind achiziționarea unui avion sau construirea unui nou aeroport, sunt subiecte perfecte pentru consiliile cetățenești.

În cazul fiecărui subiect, merită definită cu precizie problema care trebuie rezolvată. De exemplu, utilizarea centralelor nucleare generează deșeuri radioactive care trebuie gestionate cumva. Fracturarea hidraulică, pe de altă parte, poate însemna injectarea în pământ a unor substanțe toxice care pot ajunge în resursele de apă potabilă. Deși acestea sunt subiecte mai degrabă pentru consilii cetățenești la nivel național, este ușor să ilustrăm cu ele despre ce este vorba.

Probleme precum „biodiversitatea”, „locurile de parcare” sau „calitatea aerului” sunt potrivite pentru consiliile cetățenești de dezbatere la nivel de oraș, dar și pentru acestea este necesar să se indice care este problema pe care ar trebui să o abordeze participanții. Atunci când vorbim despre biodiversitate, ne referim la faptul că este prea multă, pentru că mistreții se plimbă pe străzile orașului și sapă în grădini, sau ne referim la faptul că locurile de reproducere pentru păsările de apă pot dispărea din cauza planurilor de dezvoltare a mlaștinilor? Calitatea aerului este slabă din cauza poluării din fabrici, din cauza încălzirii cu cărbune în gospodăria sau mai degrabă este poluare din transport? Merită indicată cu precizie și tocmai în acest scop se definește problema cu care trebuie să se confrunte Deliberative Café.

De asemenea, merită să luăm în considerare dacă subiectul trebuie prezentat într-o formă închisă, de exemplu, „Ar trebui să construim un parc acvatic în orașul nostru?”, sau mai degrabă ar trebui să fie o întrebare deschisă. Depinde de situație

și care este principala problemă de dezbătut. Să presupunem că problema acestui oraș este lipsa de divertisment sportiv și există o propunere pentru construirea unui parc acvatic. Există un loc pentru acest proiect, există fonduri, dar consiliul local se întreabă dacă este cea mai bună idee. Aici sunt posibile două abordări. Una va consta în prezentarea pentru dezbateră a problemei lipsei de divertisment și a unei game mai largi de opțiuni posibile, precum terenuri de baschet, terenuri de volei sau chiar o pârtie de săniuș. În a doua variantă, consiliul cetățenesc se va concentra direct pe parcul acvatic și va decide dacă această investiție specifică va fi de dorit din punctul de vedere al locuitorilor, deoarece în opinia consiliului orașenesc, celelalte propuneri nu sunt controversate.

Din perspectiva mea, modul de formulare a subiectului pentru Deliberative Café pe care l-aș recomanda ca „implicit” este indicarea problemei și apoi adresarea unei întrebări deschise. De exemplu, astfel: „Orașul nostru nu are terenuri pentru dezvoltarea locuințelor și, prin urmare, a fost formulată ideea de a drena zonele mlăștinoase situate în partea de sud a orașului și de a aloca acest teren pentru dezvoltare. Cu toate acestea, aceste zone mlăștinoase constituie un habitat pentru gășca-cenușie, nagâț, stârc cenușiu și alte specii de păsări. Ce trebuie să facem în această situație? În acest caz știm imediat despre ce este vorba și ce problemă trebuie rezolvată. Cu toate acestea, pot exista situații în care ar fi preferabilă o formulare mai generală a subiectului, cum ar fi: „Orașul nostru are nevoie de apartamente noi. Ce putem să facem?”. Ceea ce merită remarcat în cazul subiectelor generale, este că se referă la o sferă foarte largă, care poate fi mai potrivită pentru versiunea integrală a consiliului cetățenesc, deoarece vor fi mai multe întâlniri în program.

Pentru nevoile campaniei de promovare a consiliilor cetățenești de dezbateră sunt posibile unele simplificări în modul de formulare a subiectului. De exemplu, pe postere puteți folosi o formulare mai atractivă, cum ar fi: „Consiliu cetățenesc privind zonele mlăștinoase”. Cu toate acestea, în invitații, în regulamente și pe site-ul consiliului cetățenesc, ar trebui să se afle descrierea integrală a subiectului.

Cel mai bine ar fi să organizați un consiliu cetățenesc într-o etapă în care este posibilă implementarea modificărilor și a recomandărilor elaborate. Un alt aspect important ar fi ca subiectul să se refere la o problemă în cazul căreia sunt deja planificate acțiuni, pentru că atunci se pot vedea efectele. De asemenea, puteți organiza un atelier pentru alegerea subiectului, de exemplu, cu participarea reprezentanților

primăriei și ai organizațiilor neguvernamentale, pentru a analiza într-un grup mai larg ceea ce este în prezent cel mai important pentru locuitori.

Determinarea componenței ideale a consiliului cetățenesc

La Deliberative Café, mărimea consiliului este fixă, adică 36 de persoane. Acest număr se datorează faptului că un grup de această dimensiune poate fi împărțit în patru grupuri mai mici de 9 persoane. La Deliberative Café nu există participanți de rezervă, ca în versiunea completă a consiliului cetățenesc. Premisa este că numărul de întâlniri din Deliberative Café este atât de mic încât va fi posibil să se mențină un număr complet sau aproape complet de participanți. Chiar dacă câțiva membri ai consiliului vor renunța, totul va decurge normal, deoarece grupul va fi suficient de reprezentativ pentru nevoile consultărilor publice.

Componența consiliului este creată în așa fel încât să fie un grup reprezentativ pentru un anumit oraș în ceea ce privește criteriile demografice sau sociale selectate. Acest lucru are drept scop asigurarea credibilității. Întrucât consiliul cetățenesc este un „oraș în miniatură”, ce criterii demografice ar trebui luate în considerare la crearea grupului? Drept criterii de bază, aș recomanda următoarele:

- 1) sexul,
- 2) vârsta (în intervalul 18-24, 25-39, 40-64, 65+),
- 3) educația,
- 4) cartierul.

În funcție de țară sau oraș, pot fi relevante și alte criterii, cum ar fi: limba, grupul etnic, grupul profesional, nivelul de venit, deținerea unui apartament sau angajarea. Premisa este următoarea – consiliul cetățenesc trebuie să fie credibil în ochii locuitorilor și, dacă într-un anumit oraș un criteriu este considerat important, atunci acesta merită adăugat. Personal, nu sunt adeptul introducerii unei diviziuni pe bază de venit, dar înțeleg că pentru unii oameni poate fi important. Totuși, diversitatea în ceea ce privește situația economică se poate realiza și prin introducerea unei împărțiri pe grupe ocupaționale.

Atunci când creați o listă de criterii demografice și sociale, trebuie să aveți în vedere că va fi necesar un punct de referință pentru fiecare dintre ele. De exemplu, pentru a putea determina câți oameni dintr-un anumit cartier vor fi incluși în consiliu, aveți nevoie de date despre numărul de locuitori din fiecare cartier. Dacă nu există astfel de date, în locul cartierelor și pentru a respecta criteriul geografic, se poate folosi

împărțirea pe circumscripții sau coduri poștale. Ideea este să includeți în consiliul cetățenesc oameni din diferite părți ale orașului, deoarece acest lucru poate implica uneori o viziune diferită asupra unui anumit subiect, iar locuitorii se pot simți mai bine reprezentați dacă consiliul include oameni din toate cartierele.

De asemenea, se poate întâmpla să fie nevoie de adăugarea unui criteriu legat de subiectul consiliului. De exemplu, dacă este vorba de probleme de transport, atunci un criteriu suplimentar poate fi modul de deplasare zilnică prin oraș - cu mașina, pe jos, cu bicicleta, cu transportul public. Un criteriu suplimentar se poate aplica și opiniilor, cum ar fi atitudinile față de schimbările climatice. În acest caz, poate fi necesară realizarea unui studiu la nivel de oraș pentru a avea un punct de referință precis.

Adăugarea unui criteriu legat de subiect presupune, de asemenea, asigurarea credibilității consiliului. De exemplu, dacă subiectul dezbătut de consiliu ar fi locurile de parcare pentru mașini în centrul orașului și 85 la sută dintre membrii consiliului ar fi bicicliști (de fapt 12 la sută), locuitorii ar putea avea îndoieli cu privire la recomandarea consiliului conform căreia intrarea cu mașina în centru ar trebui să fie complet interzisă. Totuși, dacă o astfel de recomandare ar fi acceptată de un consiliu cetățenesc format proporțional din utilizatori de mașini care reprezintă locuitorii, să zicem 60 la sută, atunci acceptarea unei astfel de recomandări ar fi diferită. De aceea ne referim la criteriul legat de subiect ca fiind criteriul de credibilitate.

Dacă cartierele sunt de dimensiuni similare, atunci poate fi utilizată metoda Sainte-Laguë pentru a determina câți membri ai grupului vor proveni dintr-un anumit cartier, ceea ce va permite o împărțire proporțională. Dacă, pe de altă parte, diferențele în ceea ce privește numărul de locuitori sunt foarte mari și nu este posibilă o împărțire proporțională, atunci metoda Penrose cu un coeficient de 0,9 sau 0,7 va fi o soluție bună (cu cât este mai mică valoarea acestui coeficient, cu atât se alocă mai multe locuri cartierelor mici), care garantează participarea a cel puțin o persoană din fiecare cartier. Un calculator care permite convertirea ușoară a numărului de locuitori în numărul de membri ai consiliului cetățenesc folosind diverse metode este disponibil pe site-ul Deliberative Café.

Pentru categoria „vârstă”, merită adăugată și o împărțire în funcție de sex. Datorită acestui fapt, de exemplu, în grupa de vârstă 18-24 de ani, pot fi două femei și doi bărbați în loc de patru bărbați, ceea ce poate fi rezultatul tragerii la sorți dacă nu se introduce o astfel de împărțire. Împărțirea pe sexe poate fi precisă dacă sunt disponibile date sau, dacă nu există date, se poate presupune, de asemenea, că vor fi jumătate femei

și jumătate bărbați în fiecare grupă de vârstă. Diferențierea după sex poate fi introdusă și în alte categorii, de exemplu, la nivel de educație.

Cine poate deveni membru al consiliului cetățenesc?

Deliberative Café se bazează pe principiul „Democrația este pentru toată lumea”. În practică, înseamnă că fiecare ar trebui să poată fi selectat aleatoriu pentru consiliul cetățenesc, iar dacă cineva nu este selectat, se poate alătura activităților trimițând sugestii de soluții sau comentarii. Acest principiu are drept rezultat și participarea la consiliul cetățenesc a unor terțe părți, adică organizații sau grupuri informale legate de subiectul tratat de consiliu. Pe lângă principiul „Democrația este pentru toată lumea”, mai există unul și anume că „Procesul trebuie să se desfășoare într-o manieră credibilă și echitabilă”. Acest ultim principiu se suprapune cu primul, ceea ce înseamnă că oricine poate fi selectat pentru consiliu, atâta timp cât acest lucru nu reduce credibilitatea consiliului sau desfășurarea echitabilă a dezbaterilor acestuia.

Este deci necesar să clarificăm ce înseamnă „toată lumea”? Cea mai simplă soluție este să presupunem că acestea sunt toate persoanele care au dreptul de a participa la alegerile locale. Acest grup poate fi extins? Poate fi, dar atunci trebuie să aveți în vedere că consiliul ar trebui să fie credibil în ochii locuitorilor.

În plus, va fi necesară definirea categoriilor de persoane care nu pot fi membri ai consiliului, tot pentru păstrarea credibilității acestuia. Acestea se numesc „excluderi”. După părerea mea, un consiliu cetățenesc ar trebui să fie caracterizat de o anumită neutralitate. De exemplu, dacă ar fi să organizați o Deliberative Café privind construcția de ansambluri de locuințe în zonele mlăștinoase și dacă consiliul cetățenesc ar include 36 de dezvoltători, nu ar fi foarte credibil. De ce? Deoarece dezvoltătorii sunt o parte interesată de acest subiect – ei sunt potențial interesați de o anumită soluție. La fel ar fi și dacă consiliul cetățenesc ar fi format din 36 de ornitologi. De aici principiul că persoanele care sunt parte la un anumit subiect nu pot fi membri ai consiliului, ci sunt invitate să participe în calitate de terțe părți, cu reguli diferite. Trebuie remarcat aici că o anumită organizație este parte la discuție, chiar dacă nu a solicitat să fie membră a consiliului cetățenesc. Prin urmare, membrii Asociației pentru Protecția Păsărilor de Apă, precum și angajații acesteia, nu ar trebui să devină membri ai grupului, chiar dacă Asociația nu dorește să participe la dezbaterile Deliberative Café.

Cine altcineva ar trebui exclus de la participarea ca membru al grupului? Primăria și consiliul orașului sunt părți la grupul cetățenesc de dezbateri, practic indiferent

de subiect. Înseamnă asta că ar trebui excluși toți angajații primăriei? Este o chestiune care merită luată în considerare. Cu siguranță, persoanele care lucrează într-un departament sau departamente legate de subiectul discutat de grup ar trebui excluse de la participare. În opinia mea, membrii grupului nu ar trebui să fie nici persoanele care ocupă funcții de conducere, indiferent de departament, pentru că reprezintă într-o anumită măsură primăria și participarea lor ar putea afecta percepția grupului în ceea ce privește credibilitatea. Același lucru este valabil și pentru persoanele care ocupă funcții de conducere în companii municipale. Pe lângă acestea, politicienii activi, indiferent dacă au fost aleși la nivel național sau local, cei mai apropiați consilieri ai acestora și lobbyștii care au legătură cu subiectul dezbătut de grup. Și, desigur, experții, observatorii, facilitatorii și membrii echipei de coordonare din cadrul Deliberative Café.

Toate aceste persoane ar trebui incluse în regulamentul Deliberative Café, care este publicat pe site-ul web înainte ca prima extragere să aibă loc.

Invitarea experților și a terțelor părți

Cu mult înainte de trimiterea invitațiilor pentru participarea la Deliberative Café, echipa de coordonare începe să programeze partea educațională, invită experți și terțe părți să participe. Este bine să începeți prin identificarea părților interesate (eng. *stakeholders*) – organizații, instituții sau grupuri informale care sunt interesate de subiectul dezbătut de grup și care activează în acest domeniu. Echipa de coordonare poate crea ea însăși lista inițială și apoi poate cere primăriei să o completeze. Apoi, contactând părțile interesate, echipa de coordonare poate întreba dacă ar trebui incluse și alte entități în lista părților. În plus, pe site este plasat și anunțul de recrutare a părților interesate.

Unul dintre principalele drepturi ale părților la Deliberative Café este posibilitatea de a propune subiecte care să fie prezentate în partea educațională și experți care să facă acest lucru. Experții sunt persoane care au cunoștințe, abilități sau experiență legate de subiectul dezbătut de grup. Ei pot fi atât profesori universitari, cât și cercetători și practicieni. Agenda întâlnirii include patru prezentări live de către experți, dintre care unul dintre experți este recomandat de primărie și poate fi un funcționar. Echipa de coordonare alege, așadar, trei experți, ținând cont de faptul că prezentările live trebuie să acopere cele mai importante probleme și asigure o varietate de perspective atunci când sunt prezentate soluții.

Patru experți înseamnă foarte puțin, prin urmare, pe lângă aceștia, mai pot fi invitați până la opt experți să participe la prezentarea opiniei în formă scrisă, până la 5600 de caractere cu spații (aceasta înseamnă aproximativ o pagină și jumătate de text). Opiniile scrise pot fi prezentate în puncte pentru claritate și pot include atât puncte care merită evidențiate în subiectul dezbătut de grup, cât și sugestii de soluții.

Fiecare dintre experți poate, de asemenea, să înregistreze o prezentare pentru membrii grupului sau să ofere un text mai lung, de exemplu, recomandând un articol. Textul de bază, pe care coordonatorii îl solicită tuturor experților, ar trebui să fie succint, scris într-un limbaj accesibil, astfel încât să fie ușor de citit pentru membrii grupului.

Atât pentru experți, cât și pentru părți, echipa de coordonare poate organiza o întâlnire de lucru pentru a le prezenta formula Deliberative Café și rolul pe care îl vor juca. În plus, se pot pregăti pentru experți și părți mini-ghiduri, în care va fi prezentat rolul acestora (descrie în regulament).

La Deliberative Café nu există o echipă de monitorizare care să se asigure că programul este alcătuit corect. Trebuie să presupunem că echipa de coordonare va fi capabilă să o facă bine. Selectarea de către echipa de coordonare a trei persoane dintr-o listă lungă de experți poate fi discutabilă pentru unii, motiv pentru care pozițiile și opiniile suplimentare sunt utile pentru a include cât mai mulți experți și perspective diferite.

Ceea ce merită subliniat este faptul că membrii grupului au, de asemenea, opțiunea de a invita experți sau reprezentanți ai părților la începutul celei de-a doua întâlniri. Acestea sunt prezentări suplimentare, în cazul în care membrii grupului vor decide că sunt necesare. Din acest motiv, biografiile experților și reprezentanților părților care nu au prezentări în prima zi sunt transmise membrilor grupului pe e-mail înainte de prima ședință, iar cei care nu folosesc internetul, le primesc în prealabil pe hârtie prin poștă. În aceeași formă sunt furnizate și pozițiile scrise ale experților și părților.

Cum sunt selectați reprezentanții părților interesate pentru întâlnirea educațională? Agenda primei întâlniri a consiliului cetățenesc include patru părți. Dacă se prezintă doar patru părți, atunci chestiunea este simplă – la întâlnire participă reprezentanții tuturor părților. Ce se întâmplă, dacă sunt mai multe? În acest caz, părțile au posibilitatea de a crea o coaliție și de a alege în mod independent cine va fi reprezentantul acesteia la întâlnirea grupului. Să presupunem că s-au prezentat

în calitate de părți douăsprezece organizații neguvernamentale. Acestea au opțiunea de a crea patru coaliții a câte trei organizații fiecare. Este posibilă și o altă configurație – organizațiile decid singure. Este important să existe patru coaliții.

Cu toate acestea, dacă nu este posibilă crearea unei coaliții, echipa de coordonare efectuează o tragere la sorți pentru a determina care organizații își vor putea prezenta personal opiniile. Alte părți au opțiunea de a-și depune pozițiile în scris, în format de până la 5600 de caractere cu spații. Ele pot atașa orice număr de materiale suplimentare. Dacă, în schimb, sunt mai puține coaliții decât locuri, atunci reprezentanții organizațiilor care le-au creat au posibilitatea de a-și prezenta personal poziția, iar locurile rămase se trag la sorți.

Primăria are opțiunea de a numi o persoană din grupul de funcționari care să vorbească în partea dedicată experților. Totuși, dacă nu va face acest lucru și va indica o persoană din afara primăriei, atunci are opțiunea de a se prezenta în partea dedicată părților interesate. Într-o astfel de situație, are un loc garantat, fără a fi nevoie să formeze o coaliție. Important este că departamentele sau companiile municipale individuale își pot prezenta poziția separat, în scris.

La rândul lor, reprezentanții echipelor din consiliul municipal au timp la începutul celei de-a treia zile să discute cu membrii consiliului cetățenesc în grupuri mici. Aceasta este etapa de revizuire a soluțiilor propuse și consilierii au posibilitatea de a le comenta înainte de votul membrilor grupului. De asemenea, consilierii pot transmite comentarii și sugestii în scris într-un stadiu incipient, în aceleași condiții ca și celelalte părți.

Timpul alocat pentru consilieri pentru discuții în grupuri mici este decis de echipa de coordonare, ținând cont de numărul de echipe din consiliul municipal și de desfășurarea întregii întâlniri. Dacă există patru echipe în consiliul municipal, atunci s-ar putea organiza, de exemplu, 20 de minute pentru o discuție în patru grupuri mici. Dacă sunt opt echipe, atunci pot fi două sesiuni de 15 minute.

Deci, pentru a rezuma:

- În prima zi a grupului în cadrul Deliberative Café, vorbesc 4 experți. 3 dintre ei sunt selectați de echipa de coordonare, iar 1 de către primărie.
- Experții își prezintă poziția într-o formă scrisă, concisă – până la 5600 de caractere cu spații. În plus, ei pot oferi membrilor consiliului cetățenesc texte suplimentare sau înregistrări ale prezentărilor.

- Echipa de coordonare poate solicita de la alți experți până la 8 poziții (opinii) într-o formă scrisă concisă.
- Părțile interesate sunt identificate de echipa de coordonare, dar care dintre ele se va prezenta personal, este decis de către acestea. În cazul unui număr mare de părți interesate, este posibilă formarea de coaliții. Toate părțile își pot prezenta poziția într-o formă scrisă scurtă și pot furniza materiale educaționale suplimentare membrilor consiliului cetățenesc.
- Primăria are posibilitatea de a se prezenta personal în prima zi, în partea dedicată experților sau părților interesate. Decide singură în care dintre aceste părți se va prezenta. Departamentele primăriei și companiile municipale își pot prezenta pozițiile separat, într-o formă scrisă scurtă, și pot furniza materiale educaționale suplimentare participanților.
- Consilierii au posibilitatea de a discuta cu membrii consiliului cetățenesc în grupuri mici în timpul celei de-a treia întâlniri. De asemenea, aceștia își pot prezenta poziția într-o formă scrisă scurtă și pot oferi participanților materiale educaționale suplimentare.

Trimiterea invitațiilor

Există o analogie care spune că o invitație la un consiliu al cetățenilor ar trebui să arate ca o invitație la nunta unui cuplu regal. Cu alte cuvinte, ar trebui să fie atractivă și pregătită astfel încât persoana care a primit-o să declare imediat: „Da, asta așteptam! Vreau neapărat să fiu acolo!” Prin urmare, invitația ar trebui să aibă un design grafic plăcut, poate să aibă și logoul consiliului cetățenesc (comitetului cetățenesc) din orașul în cauză tipărit pe plic și în antetul scrisorii.

Ce ar trebui să conțină invitația?

- o scurtă explicație despre ce este un consiliu cetățenesc,
- subiectul,
- datele și orele întâlnirilor,
- informații despre faptul că membrii grupului primesc o remunerație și valoarea acesteia,
- informații despre faptul că programul include o parte educațională, deci invitații nu trebuie să fie experți în subiect,
- adresa site-ului web unde se poate efectua înscrierea pentru a deveni membru al consiliului cetățenesc,

- numărul de telefon la care se poate efectua înscrierea și programul de lucru,
- data până la care este posibilă înscrierea pentru participare.

Trebuie să adăugați încă două pagini cu răspunsuri la întrebările frecvente, cum ar fi dacă este planificat un prânz, cum trebuie să mă îmbrac și dacă este posibilă aducerea unui copil mic. Un exemplu cu un astfel de set de întrebări și răspunsuri este disponibil pentru descărcare pe site-ul Deliberative Café.

Cine ar trebui să semneze scrisoarea? Primarul orașului sau președintele consiliului municipal, în funcție de situație. Scrisoarea poate fi semnată de șeful departamentului care se ocupă de subiectul care va fi discutat în cadrul Deliberative Café? Da, se poate și așa. Ideea este să fie clar că aceasta este o invitație la un proces important și că există o voință politică pentru acțiune.

Profitând de această ocazie, încă câteva cuvinte despre remunerația (diurna) pentru membrii consiliului cetățenesc. Poate fi concepută ca o sumă specifică pentru participarea la fiecare dintre ședințe, deoarece se poate întâmpla ca cineva să participe, de exemplu, la două dintre cele trei întâlniri și atunci se știe care este suma remunerației care trebuie plătită acelei persoane. Valoarea remunerației variază de la țară la țară și trebuie stabilită la nivel local. Presupunerea inițială este că ar trebui să fie decentă. Din perspectiva mea, remunerarea membrilor grupului este crucială, deoarece încurajează participarea persoanelor din afara grupului care sunt interesate de subiect sau de procesul în sine, favorizând astfel neutralitatea grupului. După cum am auzit chiar de la participanți, pentru unii dintre ei este o motivație importantă de a participa. Acesta este, de asemenea, un alt element care ajută ca Deliberative Café să fie percepută ca ceva important.

Câte invitații trebuie trimise și cui? Depinde de ceea ce s-a convenit cu privire la condițiile pentru cine poate deveni membru al consiliului cetățenesc. Dacă orice persoană care are dreptul de participare la alegerile locale poate deveni membru al grupului, atunci poate fi utilizat registrul electoral, cu condiția ca prevederile privind protecția datelor cu caracter personal să permită acest lucru. În opinia mea, trimiterea invitațiilor adresate unor anumite persoane este forma de bază de invitare a oamenilor să participe la un consiliu cetățenesc, care poate fi completată cu vizite în gospodării și conversații directe.

Cu toate acestea, dacă registrul electoral nu este disponibil dintr-un motiv oarecare sau au fost stabilite alte premise cu privire la cine poate fi membru al consiliului cetățenesc, atunci se poate utiliza o listă de gospodării. Important este

ca această listă să fie completă și actualizată pentru a avea siguranța că toți locuitorii au șansa de a participa la întâlnirile organizate de consiliul cetățenesc.

Tragerea la sorți pentru Deliberative Café se desfășoară în două etape. Prima este tragerea la sorți a persoanelor sau gospodăriilor la care a fost trimisă o invitație. Doar persoanele care au primit o invitație pot aplica pentru a participa la întâlnirile consiliului cetățenesc sau toate persoane care locuiesc la adresa aleasă aleatoriu. Puteți alege 2000 sau 3000 de persoane sau adrese. Acest număr poate fi mai mare în orașele mari. Trimiterea invitațiilor este și o formă foarte bună de promovare a consiliului cetățenesc. Cel mai bine este să se efectueze tragerea la sorți deja împărțită pe cartiere sau circumscripții, în funcție de criteriul geografic adoptat în componența consiliului cetățenesc.

Numărul de invitații pentru fiecare cartier ar trebui să fie proporțional cu numărul de locuitori din cartierul respectiv. Cu toate acestea, sunt posibile excepții de la regulă. De exemplu, dacă un oraș are foarte multe cartiere, iar unele dintre ele sunt foarte mici, atunci putem să presupunem că în fiecare cartier sunt trimise cel puțin 50 de invitații, chiar dacă nu este o împărțire proporțională. Scopul este ca consiliul cetățenesc să includă cel puțin o persoană din fiecare cartier pentru a asigura componența sa reprezentativă. Acest lucru afectează egalitatea șanselor pentru primirea unei invitații, dar și aici poate fi considerat mai important principiul conform căruia componența consiliului cetățenesc ar trebui să fie credibilă. Un calculator cu numărul de invitații pe cartier este disponibil pentru descărcare pe site-ul web Deliberative Café.

Cum se desfășoară această tragere la sorți? De exemplu, puteți utiliza site-ul web Random.org, unde este disponibilă randomizarea secvenței (Random Sequence Generator). Să presupunem că tragem la sorți pe cartiere. Într-un cartier în care există 350 de gospodării, vrem să trimitem 50 de invitații. Trebuie setate limitele secvenței de la 1 la 350 și se apasă pe „Get Sequence”. Rezultatul este o listă de numere de la 1 la 350, unde niciunul dintre numere nu se repetă. Primele 50 de numere reprezintă rezultatul tragerii la sorți, pe care îl transferăm în Excel. Tragerea la sorți se face separat pentru fiecare cartier.

Desigur, puteți face randomizarea direct în Excel sau într-o altă foaie de calcul, dar avantajul site-ului Random.org este că se asigură că randomizarea nu este doar un algoritm, ci începe într-o formă fizică. Acest lucru se face prin intermediul unor receptoare radio amplasate în mai multe locuri, care înregistrează zgomotul ambiental

la un moment dat. Zgomotul ambiental este aleatoriu și este convertit în numere de un program de calculator. Așadar, dacă cineva întreabă cum au fost selectate persoanele care vor primi invitația pentru participare la Deliberative Café, puteți răspunde că au fost selectate de zgomotul ambiental.

Pentru a recruta efectiv cetățenii pentru consiliul cetățenesc, dintre persoanele sau gospodăriile care au fost selectate pentru primirea unei invitații, trebuie alese aleatoriu și persoanele care vor fi vizitate personal. Experiența arată că pentru unii oameni, posibilitatea de a vorbi direct despre ce este un consiliu cetățenesc și de ce merită să participe la întâlnirile acestui grup, crește șansele ca aceștia să participe. Aceste vizite suplimentare pot fi randomizate la 100, 200 sau 300, în funcție de câte invitații au fost trimise prin poștă. Premisa în acest caz este că pot exista relativ puține invitații prin poștă, deoarece acestea sunt completate de vizite la domiciliu. Aceste trageri la sorti se fac ținând cont și de împărțirea pe cartiere și de numărul locuitorilor acestora.

La momentul trimiterii invitațiilor, ar trebui să fie deja pregătit un site cu informații despre consiliul cetățenesc, despre modul în care cetățenii se pot implica în funcționarea acestuia și cum pot să urmeze partea educațională. Regulamentul Deliberative Café ar trebui să fie, de asemenea, disponibil pe site-ul web, inclusiv procedurile și regulile de organizare a consiliului cetățenesc.

Atunci când cineva care a primit o invitație de participare la Deliberative Café decide să aplice - ura!! - în acest caz ar trebui să poată completa chestionarul cu notificarea de participare online sau telefonic, sunând la numărul furnizat în invitație. Prin urmare, sondajul online trebuie pregătit în prealabil și să fie gata în momentul trimiterii invitațiilor. Sondajul este folosit pentru a confirma disponibilitatea de participare, pentru a colecta informații de contact și informații demografice sau sociale necesare pentru a crea componenta perfectă a consiliului cetățenesc. De asemenea, ar trebui să fie posibilă exprimarea acordului pentru prelucrarea datelor cu caracter personal în scopul organizării consiliului cetățenesc.

Versiunea avansată a sondajului permite trimiterea către fiecare persoană care s-a înscris să participe la Deliberative Café un cod individual de identificare, ceea ce asigură o mai mare transparență a extragerii finale, care este discutată mai jos.

De asemenea, o altă întrebare este dacă accesul la sondaj va fi protejat prin parolă. Dacă da, atunci vor fi generate parole individuale pentru toate persoanele sau gospodăriile la care vor fi trimise invitații. Parola poate fi tipărită, de exemplu, în antetul

scrisorii. Dacă nu se va utiliza o parolă, este necesar să se stabilească o metodă de verificare dacă persoanele care s-au înregistrat au fost într-adevăr alese. Acest lucru se poate face, de exemplu, examinând lista la sfârșitul fiecărei zile și verificând dacă adresele gospodăriilor se potrivesc.

Deși poate părea puțin ciudat, locuitorii nu știu întotdeauna în ce cartier locuiesc – conform diviziunii administrative oficiale. Mai ales când cineva locuiește la limita dintre două cartiere sau când o stradă lungă străbate mai multe cartiere. Prin urmare, în sondaj, puteți furniza un link către o hartă împărțită în cartiere sau puteți asocia codul individual al unei anumite persoane cu un cartier din baza de date. În practică, datorită acestui lucru, locuitorul nu mai este nevoit să furnizeze informații despre cartier în sondaj. După conectarea la sondaj, sistemul descarcă automat aceste informații din baza de date, identificând persoana pe baza codului de identificare furnizat.

Există, de asemenea, chestiunea privind includerea sexului în sondaj. Se poate alege dintre trei opțiuni: feminin, masculin și non-binar/altul. Datorită faptului că consiliul cetățenesc Deliberative Café are doar 36 de persoane, se poate presupune că nu va exista un loc separat pentru persoanele non-binare, ceea ce ar rezulta din datele statistice și împărțirea proporțională. Așadar, dacă cineva bifează opțiunea „non-binar/altul”, atunci poate avea încă trei opțiuni din care să aleagă: „Prefer să fiu adăugat la grupul de bărbați”, „Prefer să fiu adăugat la grupul de femei” și „Prefer să fiu adăugat la grupul de femei sau bărbați prin tragere la sorți”.

Cât timp ar trebui să aibă locuitorii pentru luarea deciziei de participare la Deliberative Café? Din experiența mea, perioada adecvată este de două săptămâni. Puteți adăuga la aceasta câteva zile care sunt necesare pentru livrarea scrisorilor. Statisticile de înregistrare arată că unii decid să participe imediat ce primesc invitația, alții o fac după câteva zile, iar un număr mare de înscrieri poate avea loc abia în ultima zi.

Cât timp ar trebui să fie planificat între încheierea înscrierilor și prima întâlnire? Pot fi două sau trei săptămâni sau chiar mai mult.

Ce se întâmplă dacă una dintre persoanele selectate pentru a fi membre ale grupului renunță la participare înainte de prima întâlnire? În locul acestei persoane poate fi aleasă o altă persoană cu aceleași caracteristici demografice și sociale. Trebuie să aveți o ordine stabilită a importanței caracteristicilor. Care dintre ele sunt cele mai importante? Dacă există doar patru, atunci ordinea ar putea fi următoarea: 1) sexul,

2) vârsta, 3) nivelul de educație, 4) cartierul. Dacă nu există nimeni în grup care să aibă toate cele patru caracteristici ale persoanei înlocuite, atunci puteți „dezactiva” caracteristica cea mai puțin importantă, care în acest caz este cartierul. Dacă, după verificarea grupului, tot nu poate fi găsită o persoană, atunci se dezactivează o altă caracteristică, adică nivelul de educație. Și tot așa! Dacă în grup există o singură persoană care are caracteristicile căutate, atunci acea persoană intră în consiliul cetățenesc fără a fi extrasă. Dacă sunt mai multe, atunci se face o tragere la sorți între ele, fie prin aruncarea zarurilor sau folosind zgomotul ambiental.

A doua tragere la sorți

După încheierea înscrierilor pentru participarea la Deliberative Café și constituirea grupului de persoane interesate să participe, este timpul pentru a doua tragere la sorți.

Care este scopul celei de-a doua extrageri? Din punctul meu de vedere, este vorba în primul rând de selectarea unei componente care să se potrivească cât mai bine cu componența perfectă a grupului, în toate categoriile demografice și sociale. Scopul este de a obține o compatibilitate de sută la sută. De ce? Pentru că una dintre ipotezele de bază ale consiliului cetățenesc este crearea unui oraș sau a unei țări în miniatură, adică ceea ce se numește în engleză mini-public. Uneori este imposibil pentru că, de exemplu, nu participă nicio persoană dintr-un cartier sau combinația de caracteristici ale persoanelor care s-au oferit să participe nu o permite. Cu toate acestea, aș trata în această etapă obținerea conformității depline a componenței cu cea perfectă ca o prioritate. Cu alte cuvinte, dacă datele demografice arată că grupul ar trebui să fie format din 20 de femei și 16 bărbați, atunci scopul tragerii la sorți ar trebui să fie selectarea a 20 de femei și 16 bărbați.

În plus, este important și modul în care acest obiectiv este atins. Toate persoanele care s-au înscris pentru a participa la Deliberative Café au șansa să fi selectate în componența finală? Aceasta este o chestiune de incluziune a metodei de eșantionare. Incluziunea este diferită de corectitudine în tragerea la sorți (eng. *fairness*). Incluziunea înseamnă că, potențial, toată lumea are șansa de a fi selectată, în timp ce corectitudinea înseamnă că toată lumea are aceeași șansă sau o șansă similară de a fi selectată. Întrebarea este, totuși, dacă criteriul corectitudinii se aplică în a doua etapă a tragerii la sorți?

Să ne uităm la următorul exemplu. Să presupunem că o anumită componentă a grupului ar trebui să includă 1 persoană din raionul Beleriand, după cum rezultă din datele statistice, și 10 persoane din raionul Minas Anor. După finalizarea înscrierilor, vedem că doar 1 persoană din Beleriand și 50 din Minas Anor s-au înscris pentru a participa. Dacă metoda de randomizare este corectă, atunci persoana din Beleriand are o șansă de 100 la sută să intre în grup, iar o persoană din Minas Anor are o șansă de 20 la sută. Unii consideră că acest lucru este nedrept, deoarece șansele sunt inegale. Da, probabilitățile matematice nu sunt egale, dar este chiar nedrept?

Diferența de probabilitate de a fi extras nu rezultă din regulile de recrutare sau din modul în care se desfășoară, ci din deciziile individuale ale persoanelor din fiecare cartier care au primit o invitație și din structura demografică a orașului. Conform abordării prezentate aici, invitațiile ar trebui trimise în ambele cartiere proporțional cu numărul locuitorilor, tocmai pentru ca șansele de a le primi să fie egale (deși sunt posibile și excepții). Ceea ce se întâmplă apoi depinde de locuitorii care au primit aceste invitații.

Așadar, cum rămâne cu probabilitatea de a fi tras la sorți? Trebuie egalizată prin algoritmi speciali sau nu? În ceea ce mă privește, aș lăsa-o așa cum este. În practică, algoritmi doar reduc diferențele de probabilitate (cu tot respectul pentru ingeniozitatea autorilor lor) și nu o egalizează complet, deoarece, de obicei, este pur și simplu imposibil din punct de vedere matematic. Deci inegalitățile rămân oricum, sunt doar mai mici. De asemenea, vorbim aici despre probabilitatea matematică ca ceva să se întâmple, nu despre certitudinea că ceva se va întâmpla. Chiar dacă ceva este puțin probabil, tot se poate întâmpla.

Voi da un exemplu pentru a ilustra ce vreau să spun. Cu câțiva ani în urmă, am primit un e-mail în care se menționa că o persoană care fusese anterior membră a unui consiliu cetățenesc din Gdańsk, Polonia, a fost selectată aleatoriu pentru un consiliu într-unul dintre orașele din Anglia. Ce înseamnă asta în practică? La Gdańsk, am extras invitațiile pentru persoane din registrul complet al alegătorilor, care includea peste 350.000 de persoane. Pentru ca înscrierea pentru participarea la întâlnirile consiliului cetățenesc să fie posibilă, persoana trebuia să se afle în grupul selectat aleatoriu. Apoi, selectarea în grupul final era decisă printr-o aruncare de zaruri dintre persoanele înscrise. În continuare, această persoană a trebuit să emigreze în Marea Britanie în orașul în care se organiza consiliul cetățenesc. Acolo, au fost trimise invitații către gospodăriile alese aleatoriu, așa că această persoană a trebuit să locuiască într-una

dintre ele. Apoi a trebuit să răspundă pozitiv la invitație și să fie selectată în tragerea electronică finală. Care este probabilitatea matematică a acestui lucru? Neglijabilă. Totuși s-a întâmplat.

Dar incluziunea înseamnă altceva. Incluziunea se referă la faptul dacă există vreo șansă de a fi selectat pentru consiliul cetățenesc, sau dacă nu există deloc. Acesta este un lucru de luat în considerare atunci când alegeți metoda de randomizare. Chiar și așa, se poate argumenta că egalitatea șanselor ar trebui păstrată în primul rând în etapa de trimitere a invitațiilor, iar următorul pas este legat de adaptarea criteriilor demografice în componența grupului și, prin urmare, egalitatea șanselor trece pe plan secund.

În prezent, metoda mea preferată de selectare a membrilor grupului este călirea simulată. Denumirea acestui algoritm (Simulated annealing) provine de la procesul metalurgic - călire - care presupune încălzirea metalului la o anumită temperatură și apoi lăsarea acestuia să se răcească. Utilizarea acestui algoritm pentru a selecta membrii consiliului cetățenesc a fost propusă de un prieten matematician, Nikodem Mrozek, de la Universitatea din Gdańsk. El a dezvoltat prima versiune a programului în R, care a fost apoi extinsă și îmbunătățită (programul folosește pachetul GenSA).

Călirea simulată începe cu o selecție complet aleatorie a componentei inițiale a consiliului cetățenesc. Folosind funcția de evaluare, programul verifică dacă componența este perfectă sau dacă există abateri de la aceasta. Apoi se extrage următoarea componență și programul compară rezultatele. După multe astfel de încercări, algoritmul selectează forma ideală sau cea mai bună pe care o poate găsi. Temperatura în călirea simulată înseamnă câte persoane sunt înlocuite atunci când este selectat următorul grup - indiferent dacă este un număr foarte mare (temperatura este ridicată) sau un număr mic (temperatura este scăzută). Temperatura scade pe măsură ce extragerea progresează, de aici și comparația cu călirea.

Scopul călirii simulate este de a găsi componența ideală a consiliului cetățenesc. Dacă acest lucru este posibil, atunci situația este clară - sarcina a fost dusă la bun sfârșit. Cu toate acestea, ce se întâmplă dacă dintr-un motiv oarecare componența perfectă nu poate fi extrasă? Acum începe distracția și tocmai în această situație călirea simulată este cea mai utilă.

Pentru a afla cât de mare este abaterea de la componența perfectă, puteți folosi o funcție simplă de evaluare care funcționează în așa fel încât componența perfectă să dea un scor de 0, iar o abatere de un loc să fie un salt de 1. Astfel, dacă componența

ideală ar fi să fie 20 de femei și 16 bărbați, și am ajuns să avem 19 femei și 17 bărbați, atunci funcția de evaluare va da un rezultat de 2, deoarece sunt abateri de două locuri. Este destul de simplu. Datorită acestui fapt, se știe dacă componentele sunt suficient de bune sau dacă abaterile de la componența ideală sunt foarte mari.

Cu toate acestea, este important nu doar cât de mari sunt abaterile, ci și în ce categorii demografice. Avantajul călirii simulate este faptul că puteți indica ce categorii vor fi prioritizate sau chiar că doriți o compatibilitate absolută în anumite categorii. De exemplu, puteți indica că, în categoria de sex, rezultatul trebuie să fie exact și vârsta trebuie să fie prioritizată. Apoi, în rezultatele tragerii la sorți, abaterile la categoriile de educație și cartiere vor fi mai mari, vârsta ar trebui să iasă mai bine, iar la categoria de sex va fi perfect (cu condiția, desigur, ca numărul de femei și bărbați înscriși pentru participare să fie suficient). În situația în care componența perfectă este imposibil de obținut, ideea este să extrageți o componență suficient de bună.

Pentru a asigura credibilitatea extragerii, trebuie să vă asigurați că această etapă este transparentă. Prin urmare, călirea simulată poate fi făcută de șase ori, iar apoi, odată ce cele șase grupuri au fost selectate, mai poate fi extras unul la întâmplare prin aruncarea zarurilor, ceea ce este transmis în direct pe internet. Pentru transparență, puteți chiar să înregistrați ceea ce se întâmplă pe ecranul computerului în timpul extragerii electronice.

Într-o abordare mai avansată, componentele aleatorii ale grupului sunt publicate împreună cu codurile de identificare ale persoanelor individuale care au fost de acord să participe. Datorită acestui fapt, puteți verifica dacă cineva a fost selectat într-o tragere la sorți electronică și, dacă da, în ce grup sau grupuri se află. De asemenea, extragerea prin aruncarea zarurilor devine mai atractivă, pentru că se știe imediat, în direct, cine se află în grupul final.

Odată ce lista finală a fost extrasă, nu mai rămâne decât să îi sunați pe toți cei 36 de membri ai consiliului cetățenesc pentru a le spune veștile bune și pentru a confirma participarea.

Sunt necesare cunoștințe de bază ale mediului R pentru a realiza randomizarea folosind călirea simulată. Programul care este utilizat în acest scop este disponibil pe bază de sursă deschisă. În plus, puteți folosi și programul dezvoltat de [Sortition Foundation](#), extragerea prin intermediul site-ului pregătit de echipa [Panelot](#) și chiar puteți efectua extragerea folosind [Excel](#).

Alegerea facilitatorilor

Înainte de începerea primei întâlniri, este necesar să alegeți oamenii care o vor conduce. Facilitarea întâlnirilor înseamnă mai mult decât moderarea discuției. Este vorba și de crearea atmosferei întâlnirii, a unor condiții în care participanții se vor simți bine, precum și de sprijinirea membrilor grupului prin exerciții selectate corespunzător pentru a afla care sunt soluțiile pe care doresc cu adevărat să le implementeze. De aceea persoanele care facilitează întâlnirile consiliului cetățenesc al cetățenilor sunt facilitatori.

Cum ar trebui aleși? Din experiența mea, reiese că există persoane care au talent pentru facilitare, deși nu au participat la cursuri speciale. Pur și simplu se simt bine în acest rol și pentru a conduce bine întâlnirile, trebuie să se familiarizeze cu tehnicile de facilitare, care pot fi asimilate destul de repede. Cele mai importante aici sunt caracteristicile interne, adică dacă o anumită persoană se simte bine lucrând cu grupuri, dacă poate construi o atmosferă prietenoasă, dacă poate fi prezentă. Cea mai simplă soluție este angajarea unor facilitatori cu experiență, dar și atunci merită să acordați atenție la energia pe care o are o anumită persoană sau, cu alte cuvinte, ce fel de atmosferă creează în jurul ei. Un facilitator perfect emană bunătate. Echipa de îndrumare poate ajuta și ea la alegerea facilitatorilor.

Câți facilitatori sunt necesari? 1-2 facilitatori principali plus 4 persoane pentru a conduce discuțiile în grupuri mici. În general, o persoană cu experiență va fi capabilă să conducă Deliberative Café singură ca facilitator principal, dar două persoane constituie o soluție mai bună și vor crea o atmosferă mai plăcută. Prin urmare, eu prefer angajarea a doi facilitatori principali care să-și împartă sarcinile și conducerea părților individuale ale consiliului cetățenesc. Persoanele din echipa de coordonare pot avea și rolul de facilitatori? Da, dacă au abilitățile adecvate pentru a face acest lucru.

Începutul primei întâlniri

Prima întâlnire a consiliului cetățenesc este un moment emoționant, atât pentru membrii grupului, cât și pentru echipa de coordonare, care poate întâlni în sfârșit persoanele selectate să facă parte din grup, poate să vadă cine sunt acestea.

Vă recomand să deschideți dosarul cu membrii grupului cu cel puțin o jumătate de oră înainte de startul oficial, să oferiți ceai, cafea și o mică gustare. Întâlnirea Deliberative Café este deschisă de facilitatorii principali care prezintă echipa de coordonare și agenda zilei. Apoi, facilitatorii prezintă o propunere de reguli pentru

desfășurarea discuțiilor în cadrul consiliului cetățenesc. De asemenea, aceste reguli pot fi trimise în prealabil participanților prin e-mail. Setul de reguli de bază este următorul:

- 1) tratăm celelalte persoane cu respect,
- 2) suntem deschiși/deschise către o varietate de perspective și puncte de vedere,
- 3) ascultăm cu deschidere și curiozitate,
- 4) încercăm să ne exprimăm într-un mod clar și inteligibil,
- 5) suntem prezenți/prezente,
- 6) avem grijă de propriile noastre nevoi,
- 7) avem telefoanele în modul silențios sau închise.

Important este ca facilitatorul să prezinte principiile de mai sus ca o propunere. El îi va invita pe participanți să le ia în considerare și să le adopte, deoarece facilitează conversația și activitatea în grup. Cu toate acestea, nu va exista niciun vot cu privire la adoptarea acestor reguli. Acestea nu constituie un contract sau un acord, ci o propunere – o invitație – pe care membrii grupului trebuie să o ia în considerare. Fiecare punct poate fi clarificat și detaliat de către facilitator, astfel încât să fie clar despre ce este vorba și de ce sunt importante.

Următoarea jumătate de oră este dedicată participanților, pentru ca aceștia să se cunoască și să creeze o atmosferă plăcută pentru întâlnire. Există diferite moduri de a face acest lucru, iar facilitatorii tind să aibă exercițiile lor preferate pentru integrare. Mai jos este un exemplu despre cum se poate organiza această parte.

La intrarea în sală, membrii consiliului cetățenesc pot primi o foaie cu numerele grupurilor mici din care vor face parte în timpul zilei. Numerele trebuie pregătite din timp și acest lucru poate fi făcut în așa fel încât persoanele din grupuri individuale să nu se repete sau să se repete rar, astfel încât să poată să se cunoască cât mai multe persoane (software-ul care este folosit în acest scop a fost asigurat, printre altele, de Fundația Sortition). O altă modalitate de a schimba grupul poate fi extragerea foilor cu numerele dintr-un coș sau dintr-un bol. În acest caz, extragerea trebuie făcută înainte de fiecare tură și, pentru a nu pierde timpul, puteți folosi patru sau cinci boluri odată.

În ceea ce privește partea de integrare, alegerea mea ar fi grupuri de 5 persoane, fără facilitator, și schimbarea la fiecare 10 minute. Aceasta înseamnă trei runde de discuții. Puteți propune o întrebare diferită pentru fiecare rundă, de exemplu: Care este locul tău preferat din oraș și de ce? Ce îți place cel mai mult în acest oraș?

Dacă ai fi primarul acestui oraș, ce ai face mai întâi? Desigur, întâlnirea începe cu prezentarea participanților, care ne vor spune cu ce se ocupă. Dacă mai rămâne timp liber, ei pot spune și ce i-a determinat să se alăture consiliului cetățenesc (aceasta poate fi și o întrebare de bază).

Toți participanții pot primi un ecuson cu șnur cu prenumele lor imprimat clar. Adăugarea numelui de familie ar trebui decisă de echipa de coordonare. O altă opțiune este, de exemplu, să scrieți numele pe bandă de mascare și să o lipiți pe haine, dar aceasta este o opțiune mai puțin elegantă și pentru o singură utilizare.

Elementul cheie al Deliberative Café este analiza emoțională a soluțiilor propuse. Acest lucru este foarte ușor, dar este nevoie de instruire și pregătire pentru a dobândi competența și experiența necesară. Prin urmare, la începutul primei întâlniri, este alocată o perioadă de timp pentru ca facilitatorul să facă o introducere privind subiectul în discuție.

Analiza emoțională înseamnă pur și simplu verificarea propriilor sentimente privind propunerea de soluție. Ce sentiment apare? Bucurie, tristețe, supărare, speranță, optimism? Premisa privind analiza emoțională este că senzațiile plăcute corespund cu ceea ce ne dorim, iar senzațiile neplăcute corespund cu ceea ce nu ne dorim. Puteți încerca imediat. Gândiți-vă la ceva ce vreți să se întâmple. Experimentul trebuie să fie sincer, desigur. Ce sentimente apar? Fie că este un sentiment plăcut sau unul neplăcut (indiferent de sentimentul specific – satisfacție, bucurie, extaz, beatitudine). Verificăm doar dacă senzația este plăcută sau neplăcută, fără a fi nevoie să o numim. Acum gândiți-vă la ceva ce nu vreți să se întâmple. Ce sentimente însoțesc aceste gânduri? Sunt sentimente plăcute sau neplăcute? Acest lucru poate fi încercat și pe alte exemple pentru a vă asigura că funcționează și că sentimentele sunt în aceeași categorie de fiecare dată.

Facilitatorul poate oferi, de asemenea, câteva exemple de recomandări care nu au legătură cu subiectul Deliberative Café și poate cere participanților să verifice dacă se simt bine sau nu. Acest exercițiu, deși foarte simplu, poate fi inacceptabil pentru unele persoane care sunt obișnuite cu analiza intelectuală și, de obicei, nu acordă prea multă atenție la ceea ce simt. De aceea, analiza emoțională se poate face într-un mod și mai simplu și anume, verificând, pe o scară de la 0 la 10, cât de tare ne bucură o anumită propunere.

Datorită faptului că această abordare poate necesita mai mult timp pentru înțelegere, membrilor grupului li se poate oferi o descriere a analizei emoționale pe care

să o exerseze singuri între întâlniri ca „temă pentru acasă”. În timpul primei întâlniri, facilitatorul face doar o introducere privind subiectul. Ca „temă pentru acasă”, vă recomand să mai adăugați un exercițiu și anume, rugați participanții să verifice, atunci când iau decizii, de ce fac asta? Pentru că: 1) vreau, 2) ar trebui sau mai degrabă 3) trebuie? Verificarea acestui lucru este, de asemenea, un indiciu bun pentru a stabili dacă soluția este într-adevăr ceea ce ne dorim. Această întrebare va fi adresată membrilor grupului atunci când vor face recomandările finale – asta este ceea ce îți dorești?

Presupunerea aici este că membrii consiliului cetățenesc au avut la dispoziție cel puțin o lună pentru a se obișnui cu analiza emoțională înainte de votul final. Depinde doar de ei dacă aleg să folosească această metodă în luarea deciziilor. Facilitatorii le prezintă această metodă doar ca o opțiune, ceea ce trebuie subliniat în timpul întâlnirii.

Partea educațională

Partea educațională începe cu patru prezentări introductive susținute de persoane invitate în calitate de experți. Fiecare dintre ele are 12 minute și sunt prezentate întregului grup. Scopul lor este de a permite tuturor să cunoască cele mai importante chestiuni pe care le are de expus un anumit expert, precum și introducerea aspectelor care ar putea fi discutate mai târziu în grupuri mici. Prezentările experților și ale reprezentanților părților interesate ar trebui transmise în direct pe site-ul consiliului cetățenesc și înregistrate. Acest lucru se poate face cu o cameră profesională, precum și cu un smartphone obișnuit pe un trepied.

Apoi, membrii consiliului cetățenesc se împart în patru grupuri mici. În această etapă pot fi utile mesele rotunde. Există câte un facilitator pentru fiecare grup. Numerele grupurilor pot fi date membrilor pe foi, la fel ca în partea introductivă. Participanții au 10 minute pentru a pregăti întrebări pentru expertul care a fost extras pentru masa lor. După acest timp, li se alătură expertul și au la dispoziție o jumătate de oră pentru a vorbi cu ea sau cu el. Rolul facilitatorului este de a asigura o atmosferă optimă pentru discuție și ordinea luării cuvântului. Desigur, este de asemenea important ca discursul fiecărei persoane să fie îndeajuns de scurt, încât să poată vorbi cât mai multe persoane.

Facilitatorul le poate cere participanților să noteze pe foi adezive colorate chestiunile importante care au apărut în timpul conversației și care, în opinia membrilor

consiliului cetățenesc, merită prezentate restului grupului. Aceste foi adezive vor fi lipite pe perete. Le veți putea citi în pauză sau le puteți rescrie și trimite membrilor grupului prin e-mail după întâlnire. O alta soluție ar putea fi ca la fiecare masă să se afle o persoană al cărei rol este să ia notițe.

O jumătate de oră mai târziu, este timpul pentru o nouă rundă de discuții cu experții. De data aceasta, însă, experții rămân la mesele la care s-au așezat, iar membrii consiliului cetățenesc decid cărui grup se vor alătura în următoarea jumătate de oră. Această rundă este guvernată de „legea celor două picioare”, ceea ce înseamnă că membrii grupului pot schimba mesele în timpul rundei dacă doresc acest lucru. Aceștia pot petrece întreaga rundă vorbind cu un expert (poate fi chiar aceeași persoană ca în prima rundă), sau pot alege o altă masă după un anumit timp pentru a asculta un alt expert. Facilitatorii urmăresc, de asemenea, buna desfășurare a conversației și sunt prezenți la fiecare masă.

După a doua rundă, este timpul pentru pauza de masă. Tradițional, aș sugera să fie o masă vegană care va fi suficient de bună încât membrii grupului să nu acorde prea multă atenție faptului că nu există carne.

După prânz, programul include o serie de discuții cu reprezentanții părților, care are aceeași formulă ca și discuțiile cu experții, doar că timpul alocat acestei părți este mai scurt. Reprezentanții părților încep cu scurte prezentări introductive de câte 6 minute fiecare. Participanții au 10 minute pentru a pregăti întrebări pentru reprezentantul părții, care a fost extras pentru masa lor. Reprezentantul părții se așază la masă și are 20 de minute pentru discuții. După acest timp, reprezentanții părților rămân la mese, iar membrii grupului aleg cu cine vor discuta în a doua rundă, timp de încă 20 de minute.

Se poate întâmpla ca atunci când membrii grupului aleg cui să se alătore în runda a doua, unii dintre experți sau reprezentanți să se bucure de un interes deosebit, iar alții mai puțin. Trebuie să pregătiți experții și reprezentanții pentru o astfel de situație înainte de întâlnire, astfel încât niciunul dintre ei să nu se simtă jignit.

După a doua rundă de discuții cu reprezentanții părților, este timpul pentru o pauză de 15 minute. Apoi toți experții și reprezentanții părților sunt rugați să părăsească sala, deoarece sfârșitul primei întâlniri este o discuție închisă a membrilor consiliului cetățenesc. Această parte nu mai este transmisă sau înregistrată. Ideea este să asigurați participanților un mediu confortabil pentru discuție, unde se pot exprima cu onestitate.

Având în vedere faptul că membrii grupului au vorbit în grupuri mici doar cu unii dintre experți și reprezentanți ai părților, trebuie să împărtășiți ceea ce s-a întâmplat în alte grupuri. De asemenea, foarte benefic va fi timpul pentru împărtășirea reflecțiilor din ziua respectivă. Pentru aceasta, sunt alocate 50 de minute, iar toți membrii grupului stau împreună în sală. În această parte, facilitatorul poate adresa întrebări precum: Care a fost cel mai interesant lucru pe care l-ați aflat astăzi? Ce v-a surprins? A existat ceva ce v-a emoționat? A existat ceva ce v-a bucurat? V-a deranjat ceva sau a apărut o chestiune care credeți că ar putea fi o problemă? Ce informații noi sau importante credeți că merită luate în considerare la luarea deciziilor? Aveți deja sugestii de soluții?

Facilitatorul înregistrează reflecțiile membrilor grupului pe mai multe flipchart-uri, care pot fi intitulate, de exemplu, astfel: *Informații noi / relevante, Lucruri surprinzătoare / bucurie, Probleme / îngrijorări, Sugestii de soluții, Diverse.*

După această parte vine sfârșitul primei întâlniri. Rămâne să le mulțumim membrilor grupului pentru ziua petrecută împreună și să anunțăm următoarea întâlnire, care va avea loc peste două săptămâni. În cazul în care membrii grupului au întrebări suplimentare pentru experți sau părți între întâlniri, le pot transmite echipei de coordonare, care contactează persoana corespunzătoare și răspunsul lor este transmis întregului grup.

Dacă subiectul ales este complex, formula pentru partea educațională poate fi repetată în cadrul următoarei întâlniri.

Partea deliberativă

Vă recomand să începeți întâlnirea de deliberare cu o mică încălzire, care poate fi de fapt o scurtă conversație în perechi despre ceea ce s-a întâmplat frumos sau plăcut în ultimele două săptămâni. Acesta ar trebui să fie intervalul dintre întâlniri.

Apoi, este timpul pentru prezentările suplimentare ale experților sau reprezentanților părților, dacă acest lucru este decis de către membrii consiliului cetățenesc. După prima zi, este necesar să se voteze, ceea ce se poate face online, pentru a decide dacă va fi invitat altcineva în cadrul părții educaționale și, dacă da, cine. Fiecare dintre membrii grupului poate nominaliza două persoane, atașând la fiecare propunere o scurtă biografie a persoanelor propuse. Acesta poate fi unul dintre experții cărora li s-a cerut să pregătească opiniile scrise, dar poate fi și cineva complet diferit. Membrii grupului decid. Votarea pentru alegerea prezentărilor suplimentare

se efectuează prin aceeași metodă ca și votul final. Este descrisă mai târziu în acest ghid și în Regulamentul Deliberative Café.

Timul pentru aceste prezentări este destul de scurt – 12 minute pentru expert și 6 minute pentru reprezentantul părții. Este similar cu cel alocat pentru prezentările introductive în partea educațională. În această zi, însă, nu mai sunt discuții cu invitații în grupuri mici, ci întrebări și răspunsuri pe forumul întregului grup. La sfârșitul acestei părți, experții sau reprezentanții părților părăsesc sala. Această parte este opțională și se poate întâmpla ca membrii grupului să decidă că nu vor avea loc prezentări suplimentare. Prin urmare, agenda celei de-a doua întâlniri este mai flexibilă. Cu toate acestea, include câțiva pași specifici.

Partea deliberativă începe cu împărtășirea pe forum a reflecțiilor întregului grup din prezentările suplimentare, precum și a gândurilor care ar fi putut să apară între întâlniri. Această sesiune se desfășoară cu ajutorul mai multor flipchart-uri, în aceeași formă sau similar cu cea de la sfârșitul primei zile.

Următorul pas este reflecția individuală a membrilor grupului cu privire la ceea ce își doresc de fapt în raport cu subiectul pe care îl dezbat. Cum arată starea perfectă pe care și-ar dori să o obțină? Poate fi în termeni generali. Revenind la exemplul zonelor mlăștinoase, s-ar putea spune că, în mod ideal, zonele mlăștinoase și habitatele păsărilor vor fi conservate, oferindu-se în același timp noi locuințe pentru locuitori. În această etapă, nu este necesar să se indice soluții sau recomandări specifice. Aici, membrii grupului reflectă asupra rezultatului final. O fac individual, scriind pe foi. Puteți alocă pentru această activitate aproximativ 10 minute. Aici este nevoie de simțul persoanelor care facilitează întâlnirea, de cât timp are nevoie grupul pentru deliberare. Ei își pot împărtăși apoi reflecțiile într-un grup mic și pot asculta ce cred ceilalți.

În următoarea parte a întâlnirii, participanții au din nou timp pentru reflecție individuală și pentru notițe pe foi. De data aceasta, subiectul este: „De ce doresc acest lucru?”. Ceea ce s-a scris mai devreme, această viziune ideală - ce este important pentru mine în ea? Este important ca aceasta să fie un punct de vedere personal. Cât despre mine, de ce vreau să se întâmple astfel? Acestea sunt exerciții care servesc la clarificarea imaginii a ceea ce dorim să obținem. După scrierea ideilor pe foi, acestea pot fi partajate într-un grup mic, atâta timp cât nu este ceva foarte personal ce participanții preferă să nu dezvăluie. Facilitatorul poate întreba astfel: „Există ceva ce ați dori să împărtășiți cu grupul, atâta timp cât nu este prea personal?”

În continuare, este timpul să acordați atenție soluțiilor care vă permit să realizați acest lucru. Ce vă vine în minte ca fiind o soluție bună? Acestea pot fi idei prezentate de experți, părți interesate, locuitori (sub formă de observații scrise, prin intermediul site-ului consiliului cetățenesc) sau pot proveni și de la membrii grupului. Ideile adunate reprezintă o inspirație și un ajutor pentru membrii grupului, pentru ca aceștia să își poată formula mai ușor recomandările. Din nou, membrii consiliului cetățenesc încep prin a-și nota ideile, împărtășindu-le apoi cu grupul. Acest lucru se face tot într-un grup mic, deoarece este mai ușor pentru unele persoane să vorbească.

După această parte, este timpul să împărtășim ideile de soluții pe forumul întregului grup. Această parte este ca un brainstorming – se adună ideile, dar nu se analizează încă. Propunerile pot avea forma unui slogan. Este important să fie prezentate cu îndrăzneală, chiar dacă par ireale sau neimportante. Va fi timp pentru analiză mai târziu. În această etapă, facilitatorul pur și simplu colectează totul pe flipchart. Apoi este timpul pentru pauza de prânz.

Partea de după prânz poate fi începută verificând dacă toate soluțiile propuse răspund la întrebarea adresată consiliului cetățenesc. Cu alte cuvinte, sunt în concordanță cu subiectul? Cele care ridică îndoieli sunt supuse la vot și pot fi respinse cu o majoritate simplă.

Următorul pas este formularea ideilor de soluții sub formă de recomandări. Pentru a face acest lucru, membrii consiliului cetățenesc se pot împărți în grupuri tematice dacă ideile de soluții se încadrează în serii tematice. A doua opțiune este ca fiecare să-și formuleze propunerea individual și apoi să verifice într-un grup mic dacă sună bine.

Odată ce propunerile de recomandare sunt gata, echipa de coordonare pregătește fișe de vot cu acestea pentru prevotare. Acestea pot fi pe hârtie sau în format electronic (de exemplu, SurveyMonkey). În acest timp, membrii grupului iau o pauză. În urma votului preliminar, este posibil să vedem în ce direcție se îndreaptă recomandările membrilor grupului, care propuneri au șansa de a fi adoptate și care nu prezintă interes. Acest lucru este util în timpul etapei de adunare a comentariilor (eng. *review phase*) și, de asemenea, le permite participanților să vadă rezultatul posibil al Deliberative Café și le oferă material la care să reflecteze înainte de votul final.

După ce fișele de vot sunt gata, membrii grupului au timp pentru analiza emoțională a propunerilor de recomandări de pe fișe. Există recomandări față de care simt bucurie? Există recomandări care cauzează o senzație de slăbiciune în organism?

Există recomandări care vă îngrijorează? După această analiză individuală, e timpul pentru împărtășirea reflecțiilor pe forumul întregului grup. Abia apoi membrii grupului trec la votul preliminar.

Metoda de vot

Scopul metodei de vot pe care o folosim este de a determina dacă propunerea de recomandare este ceea ce doresc membrii grupului. Dacă o anumită propunere de recomandare se bucură de acordul deplin al consiliului cetățenesc, atunci răspunsul acestuia la întrebarea: „Chiar vreau acest lucru?” este: „Este exact ceea ce vreau”. În plus, există alte câteva opțiuni la alegere. Votarea constă în faptul că membrii grupului evaluează toate propunerile depuse folosind următoarea scală:

- 1) Asta este exact ceea ce vreau,
- 2) Asta este ceea ce vreau,
- 3) Asta este mai mult sau mai puțin ceea ce vreau,
- 4) Am multe îndoieli,
- 5) Probabil că nu este ceea ce vreau,
- 6) Asta nu este deloc ceea ce vreau.

Această metodă este precisă și poate fi folosită și pentru a lua decizii în fiecare zi.

Pentru stabilirea rezultatului votului în consiliul cetățenesc, primele trei opțiuni primesc puncte: „Asta este exact ceea ce vreau” – 3 puncte, „Asta este ceea ce vreau” – 2 puncte, „Asta este mai mult sau mai puțin ceea ce vreau” – 1 punct. Punctele acordate unei anumite propuneri se adună, iar rezultatul se împarte la numărul de voturi exprimate pentru a vedea puterea susținerii. Cea mai mare susținere posibilă este 3. La Deliberative Café, o propunere de recomandare este considerată aprobată dacă cel puțin 80% dintre participanți aleg opțiunea 1, 2 sau 3 (opțiunea pozitivă) și susținerea este de cel puțin 2,0. O astfel de susținere înseamnă în practică că o parte a grupului a ales opțiunea „Asta este mai mult sau mai puțin ceea ce vreau”, dar aceasta a fost compensată fie de voturile cu cea mai puternică susținere, fie de marea majoritate a voturilor cu susținere medie (există în materiale o simulare cu exemple disponibile pentru descărcare). Presupunerea aici este că, pentru adoptarea unei recomandări, este important nu numai câte persoane și-au exprimat susținerea, ci și ca această susținere să fie suficient de puternică.

Opțiunea „Am multe îndoieli” nu înseamnă nici susținerea, nici respingerea propunerii. Este mai degrabă o reflecție internă a unui membru al grupului pentru care

o anumită propunere ridică îndoieli. Această opțiune este diferită de „Nu știu” sau „Nu am nicio părere”. Aceste opțiuni nu există intenționat în fișa de vot, deoarece se presupune că membrii grupului au suficient timp pentru a se familiariza cu propunerile depuse, iar opțiunea „Nu știu” poate fi o fugă de răspundere în ceea ce privește luarea unei decizii. Trebuie remarcat aici că analiza emoțională facilitează foarte mult ocuparea unei poziții. Este suficient să ne întrebăm ce sentimente apar ca răspuns la întrebarea: „Chiar vreau acest lucru?”. Care dintre opțiunile de pe fișa de vot se apropie cel mai mult de ceea ce simt?

Însumarea punctelor acordate recomandărilor individuale vă permite să verificați care dintre ele are cea mai mare susținere printre membrii grupului. Acest lucru este util, de exemplu, atunci când există multe recomandări acceptate. În acest caz, primarul sau consiliul municipal poate ține cont de cât de mare este susținerea în stabilirea ordinii acțiunilor. Scorul total pentru o anumită propunere este influențat de câte persoane au susținut-o și de cât de puternică a fost acea susținere.

Această metodă de vot este utilizată atât pentru votul preliminar, cât și pentru cel final. De asemenea, metoda este utilă pentru alegerea experților suplimentari sau a părților interesate pentru a doua întâlnire.

Fișa de vot ar putea să arate astfel:

Propunere de recomandare	Asta este exact ceea ce vreau	Asta este ceea ce vreau	Asta este mai mult sau mai puțin ceea ce vreau	Am multe îndoieli	Probabil că nu este ceea ce vreau	Asta nu este deloc ceea ce vreau

Votul este foarte simplu. Se pune un „X” în dreptul propunerii de recomandare, sub opțiunea aleasă. Important este că pot fi evaluate în acest mod mai multe propuneri sau chiar toate propunerile. În cazul propunerilor de recomandări care se exclud reciproc, cea cu cel mai mare număr de puncte se consideră adoptată de consiliul cetățenesc.

Pentru a asigura credibilitatea votului pe hârtie, persoanele care numără voturile (de exemplu, în Excel) pot scrie pe fișa de vot în ce coloană din program a fost înscris votul de pe o anumită fișă. Acest lucru va permite ulterior verificarea dacă voturile

au fost corect transferate pe computer, păstrând în același timp secretul votului. Din punct de vedere practic, o modalitate bună este numărarea voturilor pe hârtie în perechi, unde o persoană citește voturile, iar cealaltă le introduce în Excel.

În cazul votării online, sistemul poate trimite un e-mail prin care să confirme opțiunile selectate pentru o anumită propunere de recomandare și, în plus, membrii grupului își pot indica la vot pseudonimul. Apoi, pe lângă rezultatele votării, puteți publica un tabel cu un rezumat al modului în care au votat membrii grupului, prezentând pseudonimele. Pseudonimele permit membrilor grupului să verifice dacă votul lor este în concordanță cu modul în care au votat în rezumatul rezultatelor votului, în timp ce votul electronic rămâne secret permanent.

Elaborarea recomandărilor finale

Una dintre etapele importante ale Deliberative Café este colectarea comentariilor cu privire la propunerile inițiale de recomandări de la primărie, experți, părți interesate și locuitori. Acest lucru permite îmbunătățirea calității recomandărilor și deschiderea consiliului cetățenesc către un public mai larg, nu doar către membrii selectați aleatoriu. Rezultatele votului preliminar sunt publicate pe site și practic oricine le poate vedea și poate trimite comentarii și sugestii de modificări. Toate sugestiile colectate ar trebui să fie furnizate participanților în format electronic sau pe hârtie cu mult timp înainte de întâlnire, pentru ca aceștia să aibă timp să se familiarizeze cu ele. Prin urmare, intervalul dintre întâlniri ar trebui să fie de două săptămâni sau mai mult. De asemenea, o soluție excelentă ar fi ca primăria să ofere un cost estimativ al implementării pentru fiecare propunere de recomandare, astfel încât membrii consiliului cetățenesc să poată lua în considerare la vot costul propunerii.

Ultima întâlnire a Deliberative Café ar trebui să înceapă cu o conversație între participanți în perechi pentru a împărtăși ce s-a întâmplat între întâlniri. Aceasta are drept scop crearea unei atmosfere plăcute pentru întâlnire și este o formă de încălzire.

Apoi este timp pentru două runde de discuții între membrii și consilieri în grupuri mici. Aceasta este o oportunitate pentru consilierii municipali de a-și împărtăși reflecțiile cu privire la recomandările inițiale ale grupului, precum și de a-i cunoaște pe membrii grupului. Numărul de consilieri determină cât timp trebuie alocat pentru discuțiile de grup și cu ce număr de participanți. Regula generală este că toate grupările din consiliul local ar trebui să aibă cel puțin un reprezentant la întâlnirea cu membrii consiliului cetățenesc.

Următoarea parte a zilei constă din prezentări scurte în timpul cărora comentariile cu privire la recomandările propuse sunt prezentate întregului grup de participanți. Ele pot dura câte 10 minute. Primăria are în această parte timp garantat pentru o prezentare, deoarece este entitatea care va primi recomandările și este responsabilă cu implementarea acestora. Următoarele două prezentări sunt rezervate pentru persoanele alese de membrii consiliului cetățenesc. Desigur, votul în această chestiune ar trebui să aibă loc mult mai devreme, ideal, imediat după încheierea întâlnirii anterioare, astfel încât oaspeții să poată fi invitați din timp. După toate prezentările cu comentarii, mai este timp pentru întrebări și răspunsuri pe forumul grupului.

După această parte, membrii consiliului cetățenesc sunt lăsați singuri în sală. Desigur, dacă vreunul dintre ei are o întrebare pentru un expert sau o parte interesată, o poate pune oricând, dar sub forma unui „apel telefonic către un prieten”, care este făcut de o persoană din echipa de coordonare. Concluziile convorbirii telefonice sunt împărtășite întregului grup. După încheierea seriei de întrebări și răspunsuri, este timpul pentru o pauză.

În pasul următor, participanții împărtășesc întregului grup ideile lor în urma discuțiilor cu consilierii și pe cele privind comentariile la recomandările propuse. Facilitatorul notează ideile membrilor pe mai multe flipchart-uri, în același mod ca în timpul întâlnirilor precedente.

Apoi, facilitatorul adresează întrebări participanților: „Sunteți mulțumiți de recomandările care au fost elaborate până acum? Ați dori să le îmbunătățiți sau să le schimbați? Dacă da, în ce mod?”. Participanții au la dispoziție 10 minute pentru a se gândi și a nota ideile care le vin în minte.

Merită să alocați mai mult timp pentru îmbunătățirea propunerilor de recomandări, de exemplu, două runde de 40 de minute. După perioada de gândire, se va dovedi dacă va fi necesar. Cu toate acestea, atunci când pregătiți programul, este bine să alocați un timp de gândire mai lung. Ceea ce merită subliniat este faptul că în această etapă nu mai este posibilă prezentarea de recomandări complet noi, ci se îmbunătățesc recomandările propuse anterior. Acest lucru se datorează faptului că nu există timp pentru a colecta comentarii cu privire la noile recomandări - acestea nu pot parcurge întregul ciclu. Perfecționarea recomandărilor se poate face în grupuri mici. Propunerile de recomandări pot fi împărțite în serii tematice, dacă acestea pot fi aranjate, sau într-un alt mod. În partea deliberativă, este nevoie de o oarecare

flexibilitate atunci când vine vorba de pregătirea agendei întâlnirii – detaliile sunt ajustate în funcție de nevoile grupului.

Membrii consiliului cetățenesc pot decide ca recomandările lor să fie revizuite de o persoană care editează profesional texte, astfel încât acestea să fie perfecționate din punct de vedere lingvistic. Într-o astfel de situație, va trebui să includeți timp în agendă pentru această acțiune. Alegerea conținutului scris este aprobată de membrii grupului, iar editorul sugerează doar corecții. După această parte, este timpul pentru masa de prânz. În pauza de masă, echipa de coordonare pregătește fișele de vot sau votul electronic. Dacă alegeți votul electronic, pentru următoarea parte a întâlnirii va fi utilă o listă tipărită cu toate propunerile de recomandări.

Înainte ca membrii grupului să înceapă să voteze, trebuie rezervat timp pentru analiza emoțională. Se poate presupune că în această etapă membrii grupului cunosc deja destul de bine soluțiile posibile, deși poate mai există anumite detalii care generează îndoieli. Prin urmare, ei pot analiza cele mai importante sau toate propunerile de recomandări folosind întrebarea: „Chiar vreau acest lucru?” și verificând ce sentimente le inspiră. De asemenea, puteți verifica cât de multă bucurie, pe o scară de la 0 la 10, generează o anumită propunere de recomandare. După analiza emoțională, participanții își împărtășesc gândurile în fața grupului, iar facilitatorul colectează aceste gânduri (idei) pe mai multe flipchart-uri, la fel ca înainte. După încheierea părții de reflecție, membrii grupului votează.

În cazul în care votarea se desfășoară pe hârtie, voturile pot fi numărate din mers, de îndată ce participanții încep să voteze, în mai multe echipe de două persoane. În funcție de numărul de propuneri de recomandări, poate fi necesară o pauză mai lungă pentru numărarea tuturor voturilor. Însă dacă votul s-a desfășurat electronic, puteți aștepta până când ultima persoană votează și puteți anunța rezultatele afișându-le pe ecran.

După anunțarea rezultatelor, merită să faceți o parte de încheiere pentru a închide cercul, în care participanții să poată împărtăși ceea ce le-a plăcut cel mai mult pe parcursul întregii dezbateri. Desigur, vor vorbi doar cei care își doresc acest lucru. Odată ce toată lumea și-a spus cuvântul sau timpul alocat pentru această parte s-a terminat, echipa de coordonare anunță încheierea oficială a Deliberative Café și este timpul pentru prăjituri și sărbătorire.

Salutare, aventură!

Aceasta este formula pentru organizarea unui eveniment Deliberative Café. Desigur, există și prezentarea recomandărilor adoptate de către membrii consiliului cetățenesc și răspunsul primăriei. Cu toate acestea, procesul în sine se încheie cu luarea deciziei privind recomandările. În mod ideal, acestea sunt luate în considerare de primărie și de consiliul local, iar implementarea lor oferă o mai bună calitate a vieții în oraș. Din punctul meu de vedere, însă, este de asemenea important dacă participarea la Deliberative Café a adus bucurie membrilor consiliului cetățenesc sau dacă calitatea procesului a fost satisfăcătoare pentru primărie, consilieri, părți interesate, experți și locuitori. Acest sentiment de bucurie este unul dintre cei mai importanți factori determinanți ai succesului pentru mine. Desigur, ar trebui să fie prezent și în partea echipei de coordonare.

Deliberative Café este o formă de democrație deliberativă care se potrivește doar pentru subiecte relativ specifice (cu o sferă de aplicabilitate limitată). Pentru subiecte care au o sferă de aplicabilitate mai largă sau când se urmărește luarea unor decizii obligatorii, este bine să alegeți formula consiliului cetățenesc în variantă completă. Odată ce știți cum funcționează consiliile cetățenești, puteți lua în considerare opțiuni pentru includerea lor permanentă în sistemul politic. La nivel local, aceasta ar putea fi crearea unui senat al cetățenilor al cărui rol va fi, printre altele, să selecteze subiecte pentru adunările cetățenești de anul viitor, iar la nivel regional sau național ar putea fi creată o cameră de cetățeni pentru legiferare. Modelul democrației deliberative în versiunea sa completă, adică Modelul Waldenia, este și el gata.

Cât despre Deliberative Café în sine, acest model poate fi îmbunătățit și se pot descoperi noi soluții. Formula din acest ghid reprezintă un punct de plecare. Sper că va fi o inspirație pentru aventuri minunate cu democrația deliberativă.